

Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Eide Family AS

Risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd i forbindelse med avlusing

Rapport	
Rapporttittel Endelig revisjonsrapport etter systemrevisjon av Eide Family AS	Saksnummer 2024/319860
Gradering Offentlig	Dato for rapport 17.06.2025
Deltakere i revisjonsteamet Olav Eikenæs, Irja Viste-Ollestad, Fritjof Selnes Liebeck, Ruth Valde og Synnøve Hodneland	Revisjonsleder Synnøve Hodneland

1. Innledning

Mattilsynet gjennomførte systemrevisjon hos Eide Family AS den 13. og 14. mai 2025 i henhold til varsel om revisjon datert 2. april 2025:

- Dokumentgjennomgang fra 22. april til 23. mai, ref. dokumentlisten
- Åpningsmøte og intervju av ledelsen 13., 14., og 20. mai
- Verifikasjonstilsyn på fire lokaliteter i perioden 9. -15. mai
- Oppsummeringsmøte 23. mai

2. Bakgrunn

I 2024 døde 57,8 millioner laks i norske oppdrettsanlegg. Av det totale antallet slaktet laks i 2024 ble 17,5 % nedklassifisert til produksjonsfisk. Dette er en økning på 12,3 prosentpoeng siden målingen startet i 2018. Produksjonsfisk er fisk med sår, misdannelser, grove behandlingsfeil eller indre kvalitetsfeil. Det er rimelig å anta at fisk som blir klassifisert som produksjonsfisk har hatt dårlig velferd. Behandling og sykdom er to mulige bakenforliggende årsaker til velferdsutfordringer og et høyt antall produksjonsfisk.

Revisjon av oppdrettsselskapene på systemnivå er ett av verktøyene Mattilsynet benytter for å påse at regelverket etterleves i havbruksnæringen. Etter planen skal 12 selskap revideres i løpet av 2025. For mer informasjon viser vi til rapportserie på våre nettsider: [Systemrevisjon av oppdrettsselskapene/Mattilsynet](#).

3.Mål

Målet med denne revisjonen var å undersøke om Eide Family AS sin risikostyring og internkontroll knyttet til biosikkerhet og velferd i forbindelse med avlusning er i henhold til aktuelt regelverk beskrevet i varsel om revisjon.

4.Eide Family AS

Under revisjonen hadde vi en svært god og åpen dialog med dere. Dere hadde forberedt en presentasjon til åpningsmøtet som var grundig og i henhold til varsel om revisjon.

Eide Family AS har hovedkontor i Hålandsdalen i Fusa og driver med oppdrett av laks og regnbueørret i Vestland. Datterselskapet Eide Fjordbruk AS driver med matfiskproduksjon i sjø i PO3 og PO4, nærmere bestemt i Hardanger, Nordhordland, Solund og Nordfjord. Eide Fjordbruk AS har blant annet åtte kommersielle matfisktillatelser, to forskningstillatelser og en visningstillatelse fordelt på 16 lokaliteter. Eide Fjordbruk AS har samlokalisering med ulike aktører på flere av lokalitetene.

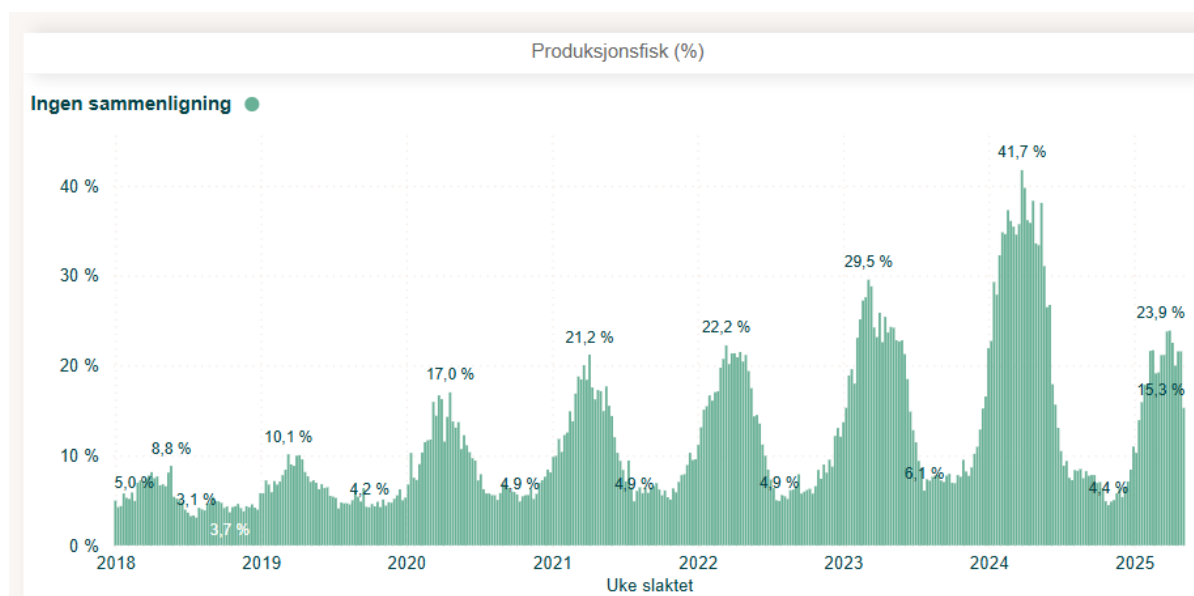
Om Eide Fjordbruk AS	
Drift i produksjonsområde	3 og 4
Antall matfisklokaliteter*	16
Årlig beregnet dødelighetsrisiko, 2024**	11%
Antall luseoverskridelser, 2024***	0
Antall påviste sykdomsutbrudd 2024 (listeførte)***	0

*Kilde: Akvakulturregisteret

**Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte dødelighetstall og Mattilsynets utregningsmetode

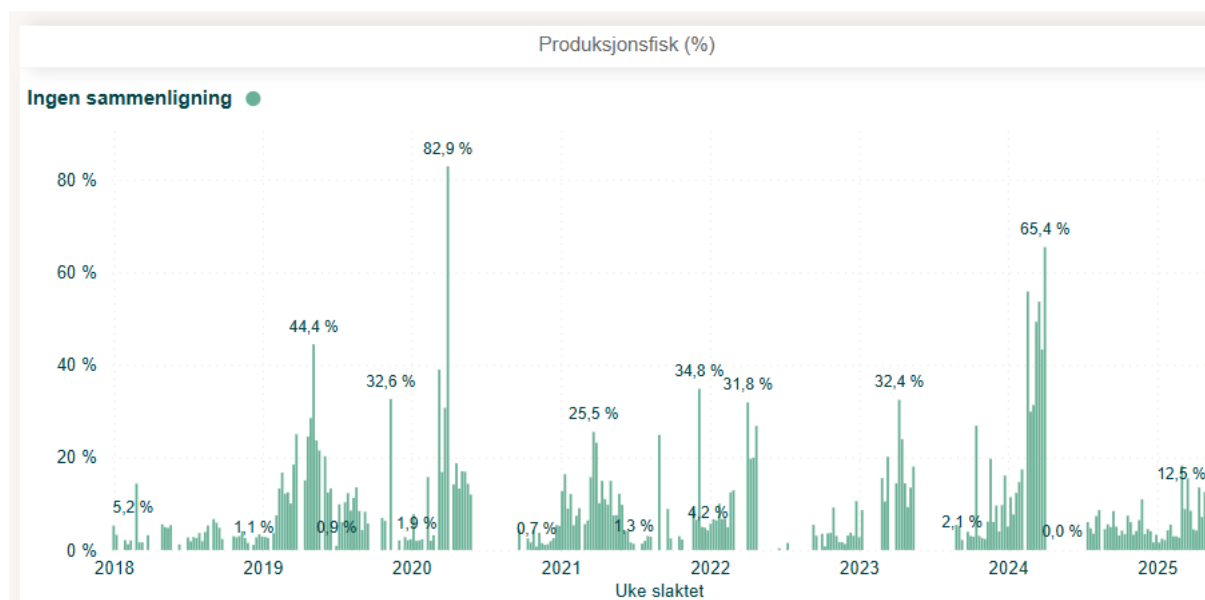
***Kilde: BarentsWatch (viser alle matfisklokaliteter der Eide Fjordbruk AS innehar tillatelser)

Andel produksjonsfisk slaktet laks og regnbueørret i Norge

Figur 1: Produksjonsfisk (%) i perioden uke 1, 2018 til og med uke 19, 2025, alle virksomheter.
Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte slaktemeldinger

Andel produksjonsfisk av slaktet laks og regnbueørret for Eide Fjordbruk AS

Figur 2: Produksjonsfisk (%) i perioden uke 1, 2018 til og med uke 18, 2025 for Eide Fjordbruk AS
Kilde: Mattilsynets datagrunnlag for innrapporterte slaktemeldinger

5.Resultat

Denne rapporten presenterer vår vurdering av deres styringssystemer på revisjonstidspunktet innenfor revisjonens tema. Våre funn er delt inn i avvik og forbedringspunkt som vi definerer slik:

Avvik: Observasjoner der vi påviser brudd på regelverket.

Forbedringspunkt: Observasjoner der vi mener det foreligger risiko for brudd på regelverket, hvor vi mener virksomheten bør vurdere tiltak.

Vi har funnet følgende avvik og forbedringspunkt:

- Avvikshåndtering
- Risikovurdering, planer og tiltak

Vi understreker at det kan finnes avvik og forbedringspunkt innenfor andre tema i styringssystemene som ikke er omtalt i denne rapporten.

Våre vurderinger er begrunnet med konkrete observasjoner. Disse skal ikke forstås som en uttømmende liste, men er en overordnet fremstilling av hovedtrekkene ved observasjonen og eksempler på praktiske konsekvenser.

Rapporten gir en beskrivelse av feil og mangler knyttet til regelverket. Prosesser, aktiviteter og tiltak dere har, og som er ivaretatt i henhold til regelverket, er ikke beskrevet.

5.1 Avvik

5.1.1 Avvikshåndtering

Avvik:

Eide Family AS har mangler knyttet til rutiner for å forebygge, avdekke og rette opp avvik fra krav fastsatt i eller i medhold av akvakulturlovgivningen.

Hjemmel:

Forskrift om IK-akvakultur § 5 tredje ledd bokstav g

Begrunnelse:

Rotårsaksanalysene på flere av de innsendte avvikene framstår som mangelfulle. Korrigerende tiltak er ofte fraværende, eller framstår som strakstiltak som ikke retter seg mot rotårsak. Det er derfor uklart hvordan, og om avvikene bidrar til kontinuerlig forbedring.

Vi har følgende eksempler på observasjoner knyttet til håndtering av avvik:

- *Avvik ID 2054* og *Avvik ID 2134* beskriver dødelighet pga CMS, spesielt hos en fiskegruppe. I avviksbehandlingen står det at smoltkvalitet kan ha betydning for utvikling av sykdommen. Hvordan selskapet jobber for å avdekke mulige stressfaktorer i settefiskfasen, under transport eller etter sjøsetting for å unngå CMS, er uklart.
- I *Avvik ID 1823*, *Avvik ID 2039* og i flere av avvikene fra Langøy (se nedenfor) er fisken håndtert vinterstid. Lave sjøtemperaturer er ikke identifisert som en av de underliggende årsakene til sårutvikling i avvikshåndteringen.
- Verifikasjonstilsyn på 26295 Langøy viste at det i løpet av en periode på 10 uker oppstod fem lignende avvik (se under) i forbindelse med avlusingsoperasjoner. Årsaken til hendelsene er sammensatte, og i noen tilfeller er årsaken ukjent. I flere av avvikene står det at dersom hendelsen gjentar seg, vil man løfte problemet.
 - *Avvik ID 2606 (11.02.25)* beskriver en avlusing der det døde 9500 fisk totalt i to merd.
 - *Avvik ID 2605 (11.02.25)* beskriver en avlusing der 23650 fisk (16,3%) døde i en merd.
 - *Avvik ID 2632 (21.02.25)* beskriver en avlusing der 5350 fisk døde i en merd.
 - *Avvik ID 2696 (06.03.25)* beskriver en avlusing der 3,8% fisk døde i en merd.
 - *Avvik ID 2757 (07.04.25)* beskriver en avlusing der det i en merd ble tatt opp 7061 svimere og 200 dødfisk.

5.2 Forbedringspunkt

5.2.1 Risikovurdering, planer og tiltak

Forbedringspunkt:

Eide Family AS har mangler ved hvordan planer og tiltak utarbeides for å redusere risikoforholdene.

Hjemmel:

Forskrift om IK-akvakultur § 5 tredje ledd bokstav f

Begrunnelse:

Risikokartleggingen til Eide Fjordbruk utgjør en del av styringssystemet, og *Strategi 2023-28*, som ikke har blitt oppdatert siden 2023, lister opp flere risikoreduserende tiltak. Hvordan selskapet bruker styringssystemet til å ta beslutninger om risikoreduserende tiltak, er uklart. Gjennom åpningsmøtet og intervju uttrykker ledelsen i Eide Fjordbruk at de må bli bedre på å bruke aggregerte data knyttet til risikostyring, forbedringsarbeid, og avvik, samt bli bedre på å dokumentere og evaluere effekt av gjennomførte tiltak.

Vi har følgende eksempler på observasjoner som kan føre til regelbrudd:

- *ID 1078 Luseteljing, rapportering, tiltaksgrenser, strategi mot lakselus – matfisk* beskriver ulike tiltak mot lus i de ulike geografiske områdene som Eide Fjordbruk drifter i, som utfasing av rensefisk i løpet av 2025, utsett av stor smolt, økologisk produksjon og lukket merdteknologi. Hvordan selskapet har jobbet systematisk for å komme fram til disse tiltakene, er uklart.

Observasjoner knyttet til velferd illustrerer hvordan svakheter i risikostyringen får praktiske konsekvenser:

- Vi kan ikke se at Eide Fjordbruk har sikret en standardisert måte å registrere individbaserte velferdsdata på. Hverken *ID9917 Oppfølging av fiskehelse og -velferd – matfisk* eller *ID 1078 Luseteljing, rapportering, tiltaksgrenser, strategi mot lakselus – matfisk* beskriver hvordan velferdsscoreing skal gjennomføres.
- Verifikasjonstilsynene viste at skjemaene som brukes til registrering av individuell velferdsscoreing har ulike parametere.
- *ID 472 Ikkje-medikamentell behandling av fisk (IMM), fiskehelse og -velferd, - matfisk* beskriver avbruddskriterier som baserer seg på individuell velferdsscoreing, men selskapet har ikke beskrevet hvordan dette skal gjennomføres.
- Eide Fjordbruk har innført et system for individbasert velferdsscoreing, men har ikke fått på plass et system for å trende innsamlede velferdsdata. Verifikasjonstilsynene bekrefter at driftslederne er usikre på hvordan resultatene fra velferdsscoreingen brukes videre.

6. Verifikasjonstilsyn

Vi viser til tilsynskvittering etter gjennomførte verifikasjonstilsyn på følgende lokaliteter:

Lokalitetsnummer	Lokalitetsnavn	Saksnr	Dato
26295	Langøy	2024/318970-26	09.05.2025
45206	Lyngholmane	2024/318970-31	13.05.2025
13874	Fyllingsnes S	2024/318970-33	15.05.2025
22095	Hågardsneset	2024/318970-35	15.05.2025

7. Dokumentliste

Følgende dokumenter ble benyttet under planleggingen og utføringen av tilsynet.

- Organisasjonskart
- Produksjonssjef matfisk stillingsbeskrivelse
- Driftsleder stillingsbeskrivelse
- Driftsoperatør stillingsbeskrivelse
- HR stillingsbeskrivelse
- Fiskehelse stillingsbeskrivelse
- Kvalitet stillingsbeskrivelse
- Økonomi stillingsbeskrivelse
- ID 408 Kvalitetshandbok for Eide
- ID 333 Risikovurdering og risikostyring
- Høyeste risiko - Fiskehelse og velferd - Topp 10
- ID 2701 Veterinær helseplan (VHP) Eide Fjordbruk, Matfisk og Eide Brandasund, fiskeslakteri
- Møteprotokoll: Gjennomgang av Hisdal og Hondskår V24
- Møteprotokoll: Gjennomgang av Oспенeset utsett Oспенeset 23
- ID 334 Intern- og eksternrevisjon
- Oversikt over internrevisjoner gjennomført på matfisklokaliteter i Eide Fjordbruk i 2024
- Internrevisjon Varaldsøy
- Internrevisjon - Hundvika aust
- ID 9917 Oppfølging av fiskehelse og -velferd matfisk
- Fiskehelsenettverkene i Hordaland - Biosikkerhetskrav eksterne
- ID 1083 Risikovurdering av biosikkerhet på eksterne båtar
- ID 7357 Biosikkerhetsplan - Hisdalen
- ID 7357 Biosikkerhetsplan Oспенeset
- Sjekkliste Test ny sjekkliste avlusing Kopi versjon 2
- Sjekkliste Avlusing eller levering av fisk
- ID 17869 Behandlingsevaluering - Isane
- ID 472 Ikkje-medikamentell behandling av fisk (IMM), fiskehelse og -velferd - matfisk - Prosedyre
- ID 571 Trenging og trengingsgrad - matfisk
- ID 16974 Risikovurdering - Bruk av ikke-medikamentell behandling mot lakselus - 12224 Isane
- ID 558 Varsling til Mattilsynet og avvikshandtering innan fiskehelse og -velferd - matfisk
- ID 1823 Sår og forøket dødelighet på Hisdalen
- ID 2039 Fisk med sår på Hundvika Aust, Moritella viscosa (vintersår)
- ID 2054 Oспенeset merd 2 Auka dødelighet

- ID 2087 Auka dødelegheit av leppefisk på Hågardsneset
- ID 2088 Auka dødelegheit av leppefisk på Brandaskuta
- ID 2134 CMS-diagnose på Ospeneset
- ID 2352 Høg dødelegheit i merd 2 ved avlusing på Hågardsneset
- ID 1063 Nedsatt fiskevelferd pga sår merd 5 og 6 Ospeneset
- ID 1804 Dødelegheit i merd 5 etter avlusing - Ospeneset
- Risiko- og forsvarlighetsvurdering - Ospeneset
- Risikovurdering - Hågardsneset
- ID 14818 Behandlingsevaluering - Ospeneset
- ID 17430 Behandlingsevaluering - Hågardsneset
- Oppsummering avvik frå Mattilsynet
- Velferdsindikatorar Eide
- ID 502 Avlusing og levering av fisk i spisspose
- ID 452 Fiskehelsetjeneste - tilsynsveterinæravtale
- ID 1078 Luseteljing, rapportering, tiltaksgrenser, strategi mot lakselus - matfisk
- ID 496 Oppfølging og mottak av smolt - matfisk
- ID 633 Beredskapsplan for Eide Fjordbruk AS
- ID 809 Avliving og destruering av fisk
- Velferd - score Eide
- ID 332 Avvikshandtering og korrigierende tiltak
- 20250513 Presentasjon Mattilsynet.pdf
- ID 18052 Rutinebesøk Brandaskuta - Helserapport
- ID EF2500272 Besøk Lyngholmane - Helserapport
- Eide Strategi 2023-28 endeleg versjon
- ID 7357 Biosikkerhetsplan Hågardsneset
- Stillingsbeskrivelse til driftsleder - Lokalitet Hågardsneset
- Produksjonsmøte 2025 - for fiskehelse og biosikkerhet - Lokalitet Hågardsneset
- Sluttrapport - Rengjøring og Desinfisering Hågardsneset 2025
- Resultat velferdsscoring 15. mai 2025 på Fyllingsnes S
- Stillingsbeskrivelse for driftsoperatør som er fungerende driftsoperatør på Lyngholmane
- ID 2757 Forauka dødelegheit ved avlusing av merd 1 på Langøy
- ID 2696 Auka dødelegheit av pinnar etter avlusing av merd 2 på Langøy
- ID 2632 Dødelegheit under behandling av merd 2 på Langøy ved avlusing med båt?
- ID 2606 Forauka dødelegheit i etterkant av behandling av merd 4 og 7 på Langøy
- ID 2605 Stor dødelegheit under behandling av merd 1 med Ro Server på Langøy

Sammen trygger vi framtiden for mennesker, dyr og natur